

БӨЛІМ: ЖАЛПЫ РУБРИКА

МДҰ Жобалау іс-әрекеттің маңызы

ЖАРИЯЛАНДЫ
31.12.2024СІЛТЕМЕ
https://bilimger.kz/174117/

Сейтжапбарова Гульнар Бухарбаевна

Лауазымы: Әдіскер.

Ұлытау облысы,

Сәтбаев қаласы,

«Нұрбөбек» бөбекжайы» КМҚК

Кіріспе

Жобалау іс-әрекеті мектепке дейінгі ұйымдарда балалардың шығармашылық қабілеттерін дамытуға, танымдық қызығушылықтарын арттыруға, әлеуметтік дағдыларын жетілдіруге бағытталған маңызды тәсілдердің бірі болып табылады. Жобалау әдісі баланың өз бетінше жұмыс істей алу қабілетін, топтық жұмысты меңгеруін және оқу үдерісіне белсенді қатысуын қалыптастырады. Бұл мақалада МДҰ-да жобалау іс-әрекетінің маңызы, оның балалардың дамуына ықпалы және әдіс-тәсілдері талқыланады.

1. Жобалау іс-әрекетінің негізгі мәні

Жобалау іс-әрекеті – бұл білім алу процесінде балалардың белсенділігін арттыруға бағытталған әдіс. Оның негізгі мәні – балаларды зерттеу, талдау, жоспарлау және жүзеге асыру арқылы белгілі бір мәселені немесе тақырыпты тереңірек түсінуге жетелеу. Жобалау арқылы балалар өз идеяларын білдіріп, шешімдер қабылдай отырып, нақты мақсатқа жетуге ұмтылады. Бұл әдіс баланың ой-өрісін кеңейтіп, оның жеке қабілеттерін дамытуға септігін тигізеді. Жобалау іс-әрекеті барысында балалар өздері қызыққан тақырыптар бойынша ізденіп, сұрақтар қойып, жауаптар іздейді. Сонымен қатар, олар шығармашылықты дамытуға мүмкіндік алады, себебі жобалау барысында әртүрлі шешімдер мен жолдарды қарастырады. Мектепке дейінгі білім беру мекемелерінде жобалау іс-әрекетін қолдану балалардың оқу процесіне деген

қызығушылығын арттырып, мотивациясын күшейтеді, бұл олардың білім алуына жаңа тәсілдер мен тың көзқарастар қосуға мүмкіндік береді.

2. Жобалау іс-әрекетінің балалардың дамуына әсері

Жобалау іс-әрекеті мектепке дейінгі балалардың әртүрлі дағдыларын дамытуға ықпал етеді:

- **Шығармашылық қабілеттерінің дамуы:** Жобалау барысында балалар өз идеяларын нақты іске асырып, шешімдер қабылдай отырып, шығармашылық ойлауын дамытады. Жобалау барысында қойылған тапсырмалар мен мәселелер балаларға өз ойларын ашық түрде көрсетуге, жаңа шешімдер ұсынуға, сондай-ақ түрлі тәсілдермен креативті түрде жұмыс істеуге мүмкіндік береді. Бұл әдіс баланың шығармашылық әлеуетін толық ашуға ықпал етеді, себебі олар әрбір жаңа тапсырма мен жобаны орындауда өздерінің жаңашыл идеяларын қолдануға тырысады. Сонымен қатар, балалар түрлі көзқарастар мен тәсілдерді қарастырып, өзінің шығармашылық шекараларын кеңейтеді.
- **Танымдық дағдылардың қалыптасуы:** Бұл процесс барысында балалар мәселені зерттеп, қажетті деректерді жинау, талдау және қорытынды жасау дағдыларын игереді. Жобалау іс-әрекеті балаларға әртүрлі ақпарат көздерін пайдаланып, деректерді жүйелі түрде топтастыруды, салыстыруды және оны дұрыс түсіндіруді үйретеді. Сонымен қатар, балалар алған ақпаратты жинақтап, өз идеяларын нақты әрі логикалық түрде ұсынуға қабілеттенеді. Бұл өз кезегінде олардың аналитикалық ойлауын дамытып, өз пікірлерін еркін әрі дәлелдеуге мүмкіндік береді.
- **Әлеуметтік дағдылар:** Жобалау іс-әрекетінде топтық жұмыс балалардың әлеуметтік дағдыларын дамытуға зор ықпал етеді. Бірге жұмыс істей отырып, балалар өзара пікір алмасып, тапсырмаларды бөлу, бір-біріне көмек көрсету арқылы тиімді жұмыс істей білуді үйренеді. Мұндай топтық іс-әрекеттер балалардың коммуникативтік дағдыларын нығайтады, олар өз ойларын ашық білдіріп, тыңдай біледі, ынтымақтастық пен бірлескен шешімдер қабылдау дағдыларын қалыптастырады. Сонымен қатар, бұл процесстер балалардың әлеуметтік қарым-қатынас дағдыларын жетілдіріп, өзара құрмет пен түсіністікке негізделген әрекет етуге үйретеді.
- **Мәселелерді шешу қабілеті:** Жобалау процесінде балалар қойылған міндеттерді шешу жолдарын іздеуде шығармашылық пен логикалық ойлауды пайдаланады. Бұл процесс балаларға түрлі мәселелерді шешу барысында әртүрлі тәсілдер мен стратегияларды қолдануды үйретеді. Олар деректерді талдап, шешім қабылдайды, эксперимент жасайды және әртүрлі нәтижелерді бағалайды. Осылайша, жобалау арқылы балалар өз бетінше шешім қабылдау қабілетін дамытып, логикалық ойлау дағдыларын жетілдіреді. Сонымен қатар,

балалар қиындықтарды жеңу үшін икемді ойлау мен жаңа тәсілдерді іздеуге дағдыланады.

- **Мотивацияның артуы:** Жобалау іс-әрекеті балалардың оқу үдерісіне деген мотивациясын арттырады, себебі бұл іс-әрекет балаларға қызығушылықпен жаңа білім мен дағдыларды меңгеруге мүмкіндік береді. Олар өздері жасаған жұмыс нәтижелерін көріп, өз жетістіктерін бағалау арқылы өзін-өзі сенімді сезінеді. Сонымен қатар, жобалау балаларға нақты мақсатқа жетуге деген ынта мен ұмтылыс береді, бұл олардың оқу үдерісіне белсенді қатысуына себепші болады. Бұл тәсіл балаларды өз күштеріне сенімдірек етеді және олардың болашақта қиындықтармен күресуге деген ынтасын арттырады.

3. Жобалау іс-әрекетінің әдіс-тәсілдері

Мектепке дейінгі ұйымдарда жобалау іс-әрекетін ұйымдастыру үшін әртүрлі әдіс-тәсілдер қолданылуы мүмкін:

- **Тақырыптық жобалар:** Балалар белгілі бір тақырыпты немесе мәселелерді зерттеу арқылы ақпарат жинап, оны талдайды және нәтижелерін жүйелейді. Мысалы, «Жердің көрінісі» тақырыбы бойынша балалар географиялық деректер жинап, жердің түрлі ландшафттарын зерттей алады. Ал «Құстардың өмірі» тақырыбы арқылы олар құстардың өмір сүру ортасын, олардың көші-қоны мен тамақтану ерекшеліктерін зерттейді. Мұндай жобалар балаларға аналитикалық ойлау қабілетін дамытуға, шығармашылық шешімдер табуға және білімдерін тәжірибе жүзінде қолдануға мүмкіндік береді.
- **Практикалық тапсырмалар:** Практикалық тапсырмалар балалардың алған білімдерін нақты жағдайда қолдану мүмкіндігін береді. Мұндай тапсырмалар балалардың тәжірибе жинауына, зейіндерін шоғырландыруға және шығармашылық қабілеттерін дамытуға көмектеседі. Мысалы, табиғатқа қатысты жобаларда балалар өсімдіктерді күтіп-баптау, олардың өсу процесін бақылау арқылы табиғат құбылыстарын түсінеді. Сонымен қатар, жануарлар туралы мәліметтер жинау тапсырмасы балаларға жануарлардың түрлері, олардың өмір сүру ортасы, тамақтану әдеттері туралы ақпарат жинап, бұл мәліметтерді талдау және жүйелеуге мүмкіндік береді. Бұл тәжірибелер балалардың ғылыми зерттеу дағдыларын қалыптастырып, табиғатты тереңірек түсінуге ықпал етеді.
- **Өзара пікір алмасу:** Жобалау барысында балалар өз идеяларын ортаға салып, бір-бірімен пікір алмаса отырып, шешімдер шығарады. Мұндай тәсіл балалардың ойлау қабілетін жетілдіреді және топтық жұмыстың тиімділігін арттырады.
 - **Көрнекі құралдарды қолдану:** Көрнекі құралдарды қолдану жобалау іс-әрекетінде балалардың ақпаратты қабылдау және түсіну процесін жеңілдетеді.

Суреттер, диаграммалар, карталар мен басқа да көрнекі құралдар балаларға теориялық білімді нақты мысалдармен байланыстыруға мүмкіндік береді. Мысалы, табиғатқа қатысты жобалау карталар мен диаграммалар өсімдіктердің таралуын немесе жануарлардың тіршілік ету ортасын көрсетуде тиімді құрал бола алады. Бұл көрнекі құралдар балалардың зерттеу жұмысын визуалды түрде қабылдауын күшейтіп, оларды тапсырмаларды орындауға ынталандырады. Сонымен қатар, ақпаратты графикалық түрде беру балалардың есте сақтау қабілетін жақсартады және зерттеу нәтижелерін жүйелі түрде жеткізуге көмектеседі.

- **Қорытынды жасау:** Жобалау іс-әрекетінің соңында балалар өздерінің жұмыстарын қорытындылап, нәтижелерін талқылайды. Бұл балаларға өз жетістіктерін бағалауға және тәжірибе жинақтауға мүмкіндік береді.

4. Жобалау іс-әрекетінің баланың жан-жақты дамуына әсері

Жобалау іс-әрекеті баланың тұлғалық және интеллектуалдық дамуына ықпал етеді. Балалар өздерінің қызығушылықтары мен қабілеттерін ашып, оларды түрлі жобалар арқылы дамыта алады. Жобалау кезінде бала өзінің күш-жігерін бағыттай отырып, білім алудың жаңа тәсілдерін игереді. Бұл оның өзін-өзі тануына, өз пікірін еркін білдіруге және қоршаған әлемге деген қызығушылығын арттыруға мүмкіндік береді.

Қорытынды

Мектепке дейінгі ұйымдарда жобалау іс-әрекеті балалардың шығармашылық қабілеттерін, танымдық және әлеуметтік дағдыларын дамыту үшін маңызды құрал болып табылады. Бұл әдіс балаларды өз бетінше жұмыс істеуге, топтық жұмысты меңгеруге және мәселе шешуге ынталандырады. Жобалау іс-әрекетін тиімді ұйымдастыру балалардың жеке тұлғалық және интеллектуалдық дамуын қамтамасыз етуге мүмкіндік береді.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. Таубаева Ш. Т., Барсай Б. Т. Оқытудың қазіргі технологиялары.
2. Көшімбетова С. Инновациялық технологияны білім сапасын көтеруде пайдалану мүмкіндіктері. - Алматы:
3. Қ.Нағымжанова Инновациялық технологияның құрылымы. - А.: Өркен,

© 2026 Bilimger.kz Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.